

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Matthaei Tympii Aureum Specvlvm Principvm,
Consiliariorvm Ivdicvm, Consvlvm, Senatorvm, Et Aliorvm
Magistratvum Cvm Ecclesiasticorum tum Politicorum
omnium**

Tympe, Matthäus

Coloniae Agrippinae, 1617

27 Castitatem & continentiam amare ac tueri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52641)

dextra vitam & necem tenet, ergo malè de
loquendi licentia prohibetur. Loquatur igitur
agricola, sed non vltra rastrû; loquatur miles,
non vltra hastâ; loquatur ciuis, sed non vltra
tē. Pessime Semei, cur nomen Dauidis male
discindis lingua? nonne meministi Regem à
constitutum esse? quidquid ergo in Dauidem
queris, aduersus, diuinam prouidētiam loque-
nam Deus est qui Reges fecit, & per quem
dominantur. Pueri, qui maledixerunt Prophe-
tâ sequissimis vrsis oecisi sunt, quomodo ergo
inultâ ferret contumeliâ illatam Magistratui
poena irrogatur ei, qui ciuem aut socium ini-
afficit; quantû supplicium debetur illi, qui
rate loquendi Regē suum vulnerat? Romani
cedones, Lacedæmonij, aliâq; nationes oblin-
vitiū linguæ inter scelera lætæ Maieſtatis
merârūt, nec minore seueritate, quàm ceteri
ipsum puniuerunt. Adhæc Patri nō licet ma-
cere, ergo nec Magistratui. Murmurârunt
filij Israël in Moysen ducem, & Aaronem
dotem suam, sed Principes eiusdem seditionis
complices, viui ad inferos descēderunt. Nam

SIGNVM XXVII.

Castum esse. CASTITATEM ET CONTINEN-
tiam amare, eamq; extra connubium,
& in eo pro parte seruare.

1. **C**yrus abſtinebat à conspectu Pantheæ
ti, & ad eum adducendæ; & Aralpo
culis: Ideo, inquit, magis est illa abſtinendum.
nim si nunc, tuo obtemperans cōsilio, illa ad

cum vacat, fortassis illa mihi persuasura est, ut ad ipsam frequenter eam, etiam cum non vacabit, eius assideam, neglectis serijs negotijs. Scite rector sit argumentum, regia functionis memor. Noluit vel oculis castitatem matronae & suam violare. Bona oratio & ratio: mulier enim auocat a melioribus curis. *Vide de Temper. & de Libidine.*

2. *Antiochus tertius* cum Dianae sacerdotem vidisset supra modum eleganti & decora forma, continuo soluit Epheso, veritus ne amor aspectu paulatim auctior audaciorque fieret, seu ne vis amoris aliquid ipsum facere compelleret, quod fas non esset. Seu, Epheso discessit, ne amore captus, cum formosissima virgine peccare cogeretur. Prudenter praelio abstinendum cum eo hoste duxit, qui sola fuga vincitur. Et tu, Luthere, virginem Deo dicatam constuprare non vereris?

3. *Alexander Magnus* Darij victor, inuitatus ut Darij filias inuideret, (praedicabantur enim puella admirabili esse forma,) noluit ire, dicens, sibi non esse committendum, ut cum viros vicisset, a mulieribus vinceretur: adeo metuebat sibi ab illarum insigni forma, & oculis suis parum credebat. *Vide signum 3.*

Apud familiares dicere solebat: *Dolores oculorum sunt Persica puella, prater eo eas ut statuas.* *Gell. lib. 6. Darij cap. 8.*

vxorem, exsuperanti forma foeminam, nec oculis attingere unquam voluit, quod ipse de se ad Parmenionem sic scripsit: *Ego non solum non vidisse inueniar Darij vxorem, aut videre cogitasse; sed nec verba facientes de eius forma audire sustinuisse.* Ad Hephæstionem dicebat: *An non inquisivimus, ut qui in aliorum incontinentiam animaduertere velimus, ipsi incontinentia seruire ab exteris deprehendamus?* Max. ser. 3.

4. Cum

4. Cùm *Bias* Priensium Philosophus, Princeps, & Dux victoriam retulisset de Mantua, & peracto praelio, multę ad ipsum adductę esse virgines captiuę, quas (pro more) venderet, primumque ad vsum suum conuerteret, continentię suę memor, non modò illas neque violauit, neque vendidit; sed libertate etiam vestimentisque nauit, omnesq; immunes iniurię in patriam gulas suam remisit.
5. De castitate *Valentini Junioris* Imp. videtur in *gnum* 8. & *Triumphum Virt.*
6. *Zenobia* Palmyreorum Regina, si se gravidam factam sentiret, vsque ad partum aspexit, batur quod coniugibus mariti debent: ita dulcem venerem, sed dulces natos duntaxat rebar, memorabili exemplo castitatis, etiam libera nec turpi voluptate. Ducta hæc est in triumpho ab Aureliano, & amplissimas eius iniurias persequitur *Vopiscus*.
7. *S. Elzearius Comes*, qui apud Carolum in cilię & Hierosolymę Regem gratiosissimus plurimos annos cum nobilissima coniuge *Phina* vitam exegit virtutibus & miraculis famam, cum vtriusque perpetua continentia, *Sur. Tom. 5.* Magnę autem est continentię hoc contingere, quod prohibitum non est, ait *S. Hieronymus*.
8. *Eduardus Rex Anglię* cum sua coniuge, desperis dubijsque sociis ad extremam senectutem in virginitate vixit. *Sur. Tom. 7.*
9. *Henricus I. Imp.* cum *Cunegunda* vxore sanctissima & Imperium & virginitatem ad hanc vitę seruauit. *Crantz. lib. 3. Sax. c. 32.*
10. *Emericus*, filius *S. Stephani* Regis Hungarię, &

riz, adolescentulus amore integritatis captus, hanc sibi in perpetuum despondit, deinde cum defectura esset illustrissima familia, nisi per ipsum propagaretur, coactus uxorem ducere, post illud matrimonium ita castè cum sua consorte virgine vitam egit, ut uterque cœli, non terræ incolæ viderentur: ideoque effecit Deus, ut per vniuersum Orbem & sanctitatis fama, & multorum magnorumque miraculorum gloria florent. *Sur. Tom. 5.*

11. *Godefridus*, olim Hierosolymæ & Syriæ Rex, tantam sua fortitudine fecit admirationem Turcis, ut eorum Imperator, missis legatis cum muneribus, rogaret, vnde illi tantum robur manuû, ut nullus ipsi in congressu par esset? Cui Godefridus: *Quia, inquit, hæ manus impudicam sceminam non tangunt, nec vnquam incontinentiæ sordibus asperguntur.* Contra Samson in sinu Dalilæ & capillos, & robur amisit.

12. *Baldwinus* ex Flandriæ Comite Byzanti Imp. annos 32. natus, in illo ipso ætatis æstu, quam diu a coniuge aberat, ne libidinosa quidem aspectu (impudicis oculis) mulierem intuebatur. Vacabat diuinis laudibus, necessitatibus afflictos subleuabat, suæ sententiæ aduersantes æquo animo audiebat, & bis, qualibet septimana, sub vespere proclamari iubebat, ne quis in suo Palatio dormiret, qui alienam mulierem attigisset. *Gregor. & Nicetas hostis eius.*

13. *Primi Gallorum Reges*, quod Regiam suam ab omni impuritate integram seruarent, Præfectum quendam Palatii constituerunt, cui id muneris erat, sub vespere, face accensa, perscrutari omnes aulae angulos, & ocys exigere, si quos qual-
ue me-

ue meretricium vel lenocinium facientes deprehendisset.

14. Imp. Basilius scribit ad filium: Nisi ipse pudicitiam seruaueris, qua fronte eos, qui tua dominationi subiecti sunt, ad eam seruandam cohortaris? Nam qua facientem te viderint, eadem quae permitti sibi facere, interpretabuntur. Solent enim ad exemplum Principis mutari subiecti.

15. Ammianus lib. 30. ait de Valentiniano. On pudicitia cultu domi castus & foris, nullo conscientia violatus obscena, hancq; ob causam quam retinaculus frenat at petulantia aulica quod custodire facile potuit. Recte: nam Magister est, alca & seria cogitare: at libido in sordidationibus & ceno suo haeret, nec animi sed sed & corporis robur minuit. Proinde iure clem Poetam haberet, atq; is in communi fortè districtus, praetereuntem egregium intentius intuitus esset, impensiusque laudis grauissima ista voce corripuit: Oportet, o cles, Praetorem non solum manus a lucro, sed & los a libidine habere puros.

Eisp. in Ex-
amp. Polit.

16. Consaluum Magnum traditur nullam meretriciarum, aut virginum temerasse, imò & oblatas offerentes se comiter reiecisse: atq; adeò cum ter quidam, vir nobilis, sed pauper duas filias & lepidas ipse ad eum perduxisset, ratus hac ad opes posse venire, admisit quidem, sed facti cognita, ut suas filias, dote data, nobis viris elocauit, à se tam integras, quam à patre mina nudum vidit, aut receptum. Subducebat se tim cum naturae purgationes vocarent; aditurus, nec cubicularium quidem ad exuentum,

deponendum, collocandumq; se admittebat, adeo
 ut nulla virgo magis teneri pudoris fuisse videa-
 tur. Quid, quod testamento cauit, caligas ac foe-
 minalia mortuo sibi induci, ut & tunc cura pudor-
 is esset, cum iam non esset.

18. Cum Carthago noua à Scipione Romano ca-
 pta esset, præter aliam affluentiam rerum, pueri
 virginelq; nobiles ibi sunt reperti, & inter eos
 una, quæ ad Scipionem deducta, oculos, quaquã
 ibat, omniũ in se splendore formæ vertebat. Do-
 num dabatur iuueni Imperatori, ut putabãt, gra-
 tissimum; sed ille, oculis libatã modò, abnuuit, &:
 Acciperem, inquit, fruererq;, si priuatus, & non cū
 imperio essem. Nunc Resp. occupatũ hunc animum
 tener, accipio tamen quasi depositũ, reddendum cui
 ratio & humanitas suadebunt. Simulq; virginem
 percontari de patria, parentibus, & sorte cœpit,
 agnouitq; principe loco natã, & principi itẽ suæ
 gẽtis adolescẽti (cui Luceio nomen) desponsam
 esse. Igitur parentes & hũc aduocat, cumq; venif-
 sent, statuta apud se virgine, sponsũ ex ijs priorẽ
 alloquitur: Ego ut hac virgo ad me deducta à mili-
 tibus nostris, ac donũ data est, & formã eius libens
 vidi, & dotes animi corporisq; laudavi. Nec enim
 cæcos aut ignaros talũ natura genuit: hac quoque
 pectora amor tangere potest, sed nõ nisi honestus, &
 quẽ tẽpora resq; mea permittũt. Hac igitur, etsi iu-
 re belli mea erat, tamẽ nõ lubet inter arma hos lu-
 das ludere, nec deceat fortasse præripere viro forti
 desponsã. Hoc enim ab ea didici, & ideo te euo-
 caui, ut coram viderẽ, coram tibi hanc traderẽ (nu-
 mma testor) castus castam. Sic pudicẽ cauteq;
 mea cura habita est, ac si apud soceros tuos pa-
 rentesq; suos fuisset. Non esset me req; dignum do-
 num, si aliquid ex ea vis aut occulta fraus libasset;

*intactam, inuiolatam accipe, & frueri, nec aliam
mercedem, quam te volumus, id est, animum tuum
Scipioni & Romanis addictum.* Attonito iuueni
& præ gaudio vix mentis aut linguæ compo-
parentes interuenerunt, gratias agentes habere
tesque, & ad pedes Scipionis satis grande
pondus deposuerunt, quod pro redimenda
lerant, rogâruntque, quoniam gratis reddere
ipse hoc munus ab sese haberet. At ille bene-
tiam alia cumulans, sponsam tollere hoc auri-
torum iussit, & super dotem, quam parentes
turi essent, hanc quoque à se habere. Vno hoc
Et magnam Hispaniæ partem ad Romanos
ad se traxit, certatim cupientes tali virtuti
esse.

Magistratus est, non propriam solum tuen-
sitatem, sed & subditorum. Vnde expedit
re, ne balnea, ad salutem corporum concessi-
sationem dent impudiciæ, & hos versus
alijs frequenter inculcare:

Vt, cum de statua facies formosa remota est

Non decus in reliquo corpore truncus habet

Sic reliqui mores spreti sine honore iacebunt

Ni sint ornati laude pudicitia.

Et illud Bacchylidis Poeta: *Vt egregius puer
vultum speciosum effingit: sic pudicitia con-
confurgentem vitam exornat.*